

Calendar de istoria farmaciei 2015

CALENDAR OF PHARMACY HISTORY – 2015

Farm. Pr. Maria-Gabriela Suliman^{1,2}, Ist. Antoaneta Lucasciuc^{1,2}

¹*Societatea Română de Istoria Farmaciei (SRIF)*

²*Societatea Română de Istoria Medicinii (SRIM)*

BOTANICA ÎN PREOCUPAREA FARMACIȘTILOR ȘI MEDICILOR DIN TRANSILVANIA

Kräutner Samuel (1750-†1797) farmacist german din Transilvania, cu contribuția la cercetarea și valorificarea plantelor medicinale. În 1793 aduce completări la lista lui Peter Sigerius. Lucrările sale l-au inspirat pe dr. Molnar Piuariu.

Baumgarten Johann Christian Gottlieb (1765-†1843), medic și botanist din Transilvania (originar din Germania) cercetează, la solicitarea lui Peter Sigerius, flora medicinală a Transilvaniei. Opera sa în trei volume, *Enumeratio stirpium magno Transilvaniae Principatui* (Viena, 1816) inspiră și activitatea naturaliştilor moldoveni, culegerea de plante și prima lucrare sistematică cunoscută sub denumirea de *Herbarul Czihak*, Iași, 1833.

Honigberger Johann Martin (1795-†1869), medic și farmacist brașovean, călătorește în Orient și pentru mai mult timp rămâne în India (Lahore, Kashmir). Din această perioadă strânge material documentar pe care îl adună în cartea *Früchte aus dem Morgenlande* („Fruite din Orient”), publicată la Viena în anul 1851. Volumul conține un capitol dedicat *materiei medicale* tradiționale din India; un glosar de termeni medicali și farmaceutici în limbile hindi și urdu (cu sinonimele lor în latină, germană, franceză, engleză); 38 de tabele cu plante medicinale, litografii cu imagini din India etc. [Samuel Izsák, *Farmacia de-a lungul secolelor*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979, p. 45].

1795, Cluj (220 ani) – În colecția Muzeului de istoria farmaciei se află și o *listă cu plante medicinale din*

Transilvania realizată (în cinci limbi) de farmacistul **P. Sigerius** (1759-1831).

MORFINA – PANACEUL DURERII

1805 (210 ani) – În *Journal der Pharmazie*, chimistul și farmacistul german din Padebor, **Friedrich W.A. Sertürner** (1783-1841) a publicat un material despre o *substanță necunoscută* pe care o izolare din opiu cu doi ani în urmă. Continuă să publice chiar datele pe care le-a obținut prin *autoexperiment*.

1815 (200 de ani) – Este anul în care **Sertürner** izolează și descrie observațiile despre natura alcaloidă a *morfinei*, prin *autoexperimente* care-i subminează sănătatea [Dr. Ionescu Corneliu, *Autoexperimentul în medicină. Cum a fost biruită durerea*, Viața Medicală nr. 1, 10 ian. 1992 (107), anul IV, p. 2].

PE URMELE FARMACISTULUI JOHANNES JIKELI

1810, Biertan (205 ani) – A fost înființată Farmacia *Prevederea e de aur*, de către farmacistul **Johannes Jikeli**. Vechiul mobilier și aparatura se află la Muzeul Bruckenthal din Sibiu.

PAGINI DIN ISTORIA FARMACIEI DOBROGENE

1830-1835, Tulcea (185-180 ani) – Este semnalat spițerul **Weicum I.**, originar din principatul Württemberg, care a fost și în Moldova, dar se stabilește în Dobrogea, unde deschide prima farmacie particulară.

Adresa de corespondență:

Farm. Pr. Maria-Gabriela Suliman, Str. Turda nr. 127, sector 1, București
E-mail: suliman.maria@gmail.com

1835 – Weicum I. trimite la Iași, Societății de Medici și Naturaliști, un ierbar cu specii de plante originare din Dobrogea.

1845 (170 ani) – Administrația otomană aprobă deschiderea unei farmacii orășenești (*belichie eszahane*) condusă de farmacistul german Gansel. Peste câțiva ani (1851), va fi înlocuit de magistrul în farmacie Voici.

1885, România (130 ani) – În acest an va fi elaborată o nouă lege sanitară cu mai multe reglementări în *exercițiul farmaciei*. Prin *articolul 88* se stipula în mod expres care sunt condițiile de funcționare a farmaciilor din Dobrogea [Dr. Nicolae Georgescu-Tulcea, *Contribuții la istoria medicală a Dobrogei de Nord*, Tulcea, 2011, p. 66].

ASOCIAȚII ȘI SOCIETĂȚI FARMACEUTICE

1850, București (165 de ani) – Se înființează **Asociația asistenților în farmacie**, din inițiativa dr. farm. **Andreas Frank**, ales președinte în același an.

1880, sept. 16, București (135 de ani) – A luat ființă **Societatea farmaciștilor din România**, primul președinte fiind **Andreas Frank**.

ȘCOLARIZAREA ÎN ARTA SPIȚERIEI

1855, 4 decembrie, București (160 de ani) – Se inaugurează Școala de mică chirurgie de la Mihai Vodă, sub conducerea lui Carol Davila; din efectivul ei făcea parte o grupă de 10 elevi, repartizați pentru studiul spițeriei.

PRIMUL FARMACIST PROFESOR ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL MEDICO-FARMACEUTIC DIN ROMÂNIA (ȘCOALA DAVILA)

1855 – Farm. Francisc Xavier Pruzinsky a predat: „Materia medica“, „Medicamente vegetale“, „Istoria naturală“, „Pharmacologia“, „Arta de a formula“, „Farmacia și legile farmaceutice“, „Contabilitatea farmaceutică“, „Hygiena“, „Contabilitatea și taxarea medicamentelor“ [Maria-Gabriela Suliman, Antoaneta Marinescu Lucasciuc, *Activitatea farmaciștilor militari contemporani cu Generalul Dr. Carol Davila*, A.M.F.O.R. București, 25 mai 2012].

UN SPIȚER ROMAȘCAN

1855, 4 martie, Iași (160 de ani) – Printre semnatarii *Statutelor Gremiului Spițeresc* din capitala Moldovei, se afla și **Tebinka Victor**, spițer în orașul Roman. În catastifele Comitetului Sănătății nr. 125, din 2.02.1861, este menționat ca fondator al Spițeriei *La Speranța* din Roman; mai târziu, în *Anuarul Serviciului Sanitar*, 1864,

figurează ca *arendaș și diriginte* al Spițeriei *La Minerva* din același oraș, proprietatea Spitalului Sf. Precista.

1875 (140 de ani) – Se stingea făclia vieții sale pământene, la numai 49 de ani.

1860, 31 martie, București (155 de ani) – Se introduce examenul de asistent farmacist și de liberă practică a profesiei de farmacist, la Școala Superioară de Farmacie.

1860, 5 noiembrie, București – 155 de ani de la înființarea Grădinii Botanice, grădinar-șef U. Hoffmann.

CONGRESE INTERNAȚIONALE DE FARMACIE

1865, 15-17 septembrie, Braunschweig, Germania (150 de ani) – Are loc prima conferință națională de farmacie, urmată de alte congrese ale științelor farmaceutice, organizate de Federația Internațională Farmaceutică (FIP) după 1912.

1885, 31 august – 6 septembrie, Bruxelles, Belgia (130 de ani) – Are loc cel de al VI-lea Congres Internațional de Farmacie, la care participă neoficial farm. M. Brettner din Galați, fiind tratat cu toată onoarea și numit membru corespondent al Societății Regale de Farmacie din Belgia.

1900, 2-8 septembrie, Paris (115 ani) – S-au desfășurat lucrările celui de-al IX-lea Congres Internațional de Farmacie. În timpul congresului, pe 7 septembrie, a avut loc dezvelirea monumentelor celor doi farmaciști francezi, descoperitorii chininei: J. Pelletier și J. Caventour. Din România au participat: Prof. Dr. Ștefan Minovici (1867-1935), delegatul Asociațiunii Generale a corpului farmaceutic, farmaciștii Anton Altân și Ștefan Poppini, ca delegați ai Societății Farmaciștilor din România.

1910, 1-6 septembrie, Bruxelles (105 ani) – A avut loc Congresul Internațional de Farmacie, la care a participat neoficial farm. Alex. Volanschi. Societatea Farmaciștilor din România a publicat în *Revista Farmaciei nr. 6/1910* invitația și programul trimis de comitetul de organizare a manifestării.

1935, 29 iulie – 2 august, Bruxelles (80 ani) – A avut loc cel de-al XII-lea Congres Internațional de Farmacie, la care au participat farm. C. Bordeianu, Șt. Bogdan și Alex. Ionescu-Matiu [V. Lipan, *Istoria farmaciei române în date*, Ed. Farmaceutică, București, 2009, p. 365].

BIOGRAFIILE LUI CAROL DAVILA (1828-1884)

1885, București (130 de ani) – **Prof. Dr. chimist C.I. Istrati** (1850-1918), elev și colaborator, publică biografia mentorului său *Davila*, la Tipolitografia Dor P. Cucu.

1930, București (85 de ani) – Apar trei biografii privind viața și activitatea gen. dr. Carol Davila: Gh. Z. Petrescu, „*Charles Davila et l'influence française sur la médecine roumaine*”, Imprimerie Cultura, 24 p.; M. Șt. Butoianu, I. Bălănescu, „*Carol Davila 1828-1884. Viața și faptele sale*”, Tipografia Ziarului Universul SA, 51 p.; Gh. Z. Petrescu, „*Carol Davila (1828-1884)*”, Tip. Cultura, 74 p.

O BIOGRAFIE EXTRASĂ DIN SCRISORI

1930, București (85 de ani) – Din dragoste filială, **Elena (general) Perticari Davila** publică la Ateliers Graphiques, Tipografia Cultura, lucrarea *Le General Dr. Carol Davila, sa vie et son oeuvre d'après sa correspondance*.

1935, București (80 de ani) – **Elena (general) Perticari Davila** publică la Fundația pentru literatură și artă Regele Carol II, Biblioteca Documentară, vol. *Din viața și corespondența lui Carol Davila*, 483 pag.

1945, București (70 de ani) – Apare ediția a II-a.

LITERATURĂ BALNEOLOGICĂ

1900, București (115 ani) – Apare lucrarea *Analiza nămolului din Lacul Techirghiol luat de la băile Eforiei și de la marginea satului*, scrisă de farmacistul **Mihail Georgescu**; de asemenea, la **Focșani** apare *Apele minerale de la Vizantea*, a farmacistului **R. Rosin**.

1905, București (110 ani) – *Călăuza stațiunilor balneare și climaterice din țară* apare sub semnătura farmacistului **A. Scurtu**.

1915, **Focșani** (100 ani) – Apare lucrarea *Câteva lămuriri asupra importanței băilor Balta Albă din județul Râmnicul Sărat*, autor farmacistul **I.M. Constantinescu**.

FARMACIA MILITARĂ – CHEIA DE BOLTĂ A MEDICINEI MILITARE: FARMACIȘTI MILITARI ISTORIOGRAFI

1905 (110 ani) – S-a născut farmacistul (lt.) **Ștefan Dragomir** († 1946, București), care poate fi considerat primul istoric al farmaciei militare românești. Acest titlu i-a fost dat de un alt farmaco-istoric valoros, colonel (r) dr. farmacist C. Iugulescu (1924-2006), care i-a cercetat scrierile publicate în *Revista Sanitară Militară*, unde Șt. Dragomir a semnat în colaborare și un serial cu titlul generic *Din istoricul farmaciei militare din România* (nr. 4, 5, 6, 9, 10/1936 și nr. 3/1937).

1940, București (75 de ani) – Farmacistul **Șt. Dragomir** a prezentat teza de doctorat cu un subiect care interesează și balneologia: *Contribuțiuni la studiul*

substanțelor sulfuroase labile din apele minerale. Din cauza sănătății, după o lungă suferință a decedat în plinătatea vârstei active. Pe masa de lucru a rămas un studiu manuscris intitulat *Istoricul farmaciei militare de la origine până la primul război mondial*. Este o istorie recuperată în parte, dacă ne referim la sursa bibliografică din care am citat [Iugulescu C., *Pagini din trecutul farmaciei militare românești*, Ed. Sitech, Craiova, 2008, p. 10; 317].

†**1975**, București (40 de ani) – A decedat Prof. Dr. Farm. General (r) **Alexandru Ionescu-Matiu** (n. 1883).

Și această personalitate care a onorat și onorează profesia a fost un pasionat al istoriei farmaciei românești, a publicat în *Revista Sanitară Militară* (în colaborare) și tot în așteptarea unei împliniri i-a rămas o vastă lucrare de istoria farmaciei (cca 1.000 de pagini), despre care C. Iugulescu ne spune că *nu a fost publicată*. Medalia „Alexandru Ionescu-Matiu” se acordă membrilor SRIF, ISHP, SRIM, ISHM pentru contribuția adusă în cercetarea istoriei farmaciei.

ȘEFII LABORATORULUI CENTRAL DE CHIMIE AL ARMATEI ROMÂNE

1890, 1 septembrie, București (125 de ani) – Dr. Farm. Adolf Urbeanu demisionează din funcția de șef al Laboratorului Central de Chimie al Armatei, fiind primul care a ocupat acest post, din 01.04.1884.

1890, 1 septembrie – Va fi încadrat în această funcție farm. lt.col. **Marinescu Mihail**.

1990, 30 noiembrie (25 de ani) – Își încheie activitatea dr. farm. col. **Bergheanu Sandrin**, cel de-al 18-lea șef al Laboratorului.

1990, 1 decembrie (25 de ani) – Urmează la conducere cel de-al 19-lea șef, farm. primar col. **Mich Vasile** până la 30.06.2001, urmat de dr. farm. col. **Andrieș Adrian** până în 2003, când se transformă în secție a Laboratorului Clinic din cadrul Spitalului Militar Central „Dr. Carol Davila”.

PRIMELE FARMACISTE DIN ROMÂNIA

1910 (105 ani) – Este anul în care sunt semnalate 15 femei licențiate în farmacie. După **1900**, problema discriminării farmacistelor față de farmaciștii bărbați se menține încă un deceniu, deși primele trei femei diplomat apăruseră deja la sfârșitul sec. al XIX-lea: **Paulina Cruceanu** – 1891, **Clara Coleșiu** – 1892 și **Olimpia Vlahu Daciu** – 1897 [Olimpia Sanda, Maria-Gabriela Suliman, Antoaneta Lucașciuc, *Ponderea feminină în activitatea farmaceutică din România*

(1900-2000), a IX-a Reuniune Națională de Istoria Farmaciei (SRIF), București, 19-20 mai 2000].

PRIMELE PROPRIETARE DE FARMACIE

1900, 25 iulie (115 ani) – Farmacista **Maria Carlovici** a fost recunoscută ca diriginte a farmaciei *Curții*, din orașul Brăila, a moștenitorilor după farmacistul Petzalis (decedat), socrul prof. dr. Mina Minovici [Revista Farmaciei 1900, nr. 1, p. 330]. În baza decretului domnesc nr. 407/3 apr. 1864 și a ordinului direcției sanitare nr. 2366/1864, Sofocle Rasti Petzalis, obținuse prin licitație concesiunea farmaciei *Curtea Regală* din Brăila.

1910, 27 iulie, București (105 ani) – Apare Decizia Direcțiunii generale a Serviciului Sanitar prin care se acorda femeilor dreptul de a obține *concesiunea de farmacie*, drept care avea să fie pus în aplicare prin concurs abia în anul 1913. *Printre cei 61 de reușiți la concurs s-au aflat și trei farmaciste, care, deși contestate de colegii lor bărbați, fuseseră admise la examene în baza avizului favorabil dat de Comisia Chimico-Farmaceutică și Consiliul Sanitar Superior. Astfel, Teodosia Zenovici, Aurelia Sotirescu și Maria Pantelimon au devenit, conform Decretului regal nr. 5544/7 sept. 1913, primele trei farmaciste proprietare de farmacii înființate prin concurs.* [Lipan V., *Emanciparea farmacistelor*, Viața Medicală nr. 49, p. 2, 7 decembrie 2007]. La data intrării României în Primul Război Mondial (1916) numărul farmacistelor se ridicase la 90.

PRIMA TEZĂ DE DOCTORAT ÎN FARMACIE

1915, 16 mai, București (105 ani) – Prima farmacistă, **Teodosia Zenovici-Eremie**, absolventă a Școlii superioare de farmacie din București (1906), își susține teza de doctorat cu lucrarea *Derivați noi de la cholesterină* (conducător științific, Prof. Dr. Șt. Minovici) [Lipan V., *Farmacia românească în date*, Braunschweig, 1990, p. 177].

O FARMACISTĂ POETĂ ȘI SCRITOARE

1920, 16 mai, Râmnicu Vâlcea (95 de ani) – S-a născut **Mira Simian-Baciu**. A absolvit Facultatea de farmacie în București (1942), iar la Strasbourg și-a susținut doctoratul. Este cunoscută pentru poeziile, schițele și eseurile scrise în limba română și franceză. A decedat în anul 1978 (?) în Hawai (Honolulu), SUA.

PRIMA FARMACISTĂ AUTOARE A UNEI CĂRȚI DE LABORATOR

1925 (90 de ani) – **Adela Lisievici Drăgănescu** a publicat un volum cu titlul *Metodă de analiză farmaceutică* (Carte de laborator, Laboratorul Sanitar).

1940 (75 de ani) – În *Revista Farmaciei nr. 3, 4, 5* se menționa că la sediul Colegiului Central se găsesc spre vânzare următoarele volume: *Analize practice pentru substanțele chimico-farmaceutice din punct de vedere al identității și purității. Incompatibilități și conservare*, de dr. farm. **Adela Lisievici Drăgănescu**, farmacist-șef al Laboratorului de Farmacie și Chimie al Eforiei Spitalelor Civile.

1975, București (40 de ani) – Se înființează *Trustul Plafar – unic organism pentru producerea, valorificarea și prelucrarea primară a plantelor medicinale și aromatice*. În întreaga țară s-au înființat 10 întreprinderi interjudețene de tip *Plafar* [Ing. Crăciun Fl., Dir. gen. al Trustului *Plafar*, *Almanahul Revistei Sănătatea*, 1980, p. 104].

PRIMA FARMACISTĂ DECAN

1981, 1 mai – 1990, 15 februarie – Prof. dr. farm. și biochim. **Matilda Rosetti-Colțoiu**, șefa Catedrei de biochimie din cadrul Facultății de Farmacie din București [Facultatea de Farmacie București – 75 de ani de la înființare 1923-1998/100 de ani de învățământ superior bucureștean 1898-1998].

CARTE ANIVERSARĂ

1990, Braunschweig (25 de ani) – A apărut sub pana farmacistului istoriograf dr. V.I. Lipan prima *Farmacie românească în date*.

1995, București (20 de ani) – A apărut vol. *Paulina Cruceanu – prima farmacistă din România – (130 de ani de la nașterea sa)*, Editura Impex-92, de același autor.

ANIVERSARE ȘI COMEMORARE – O VIAȚĂ DĂRUITĂ FARMACIEI

1815, 5/17 martie, Mediaș – 200 de ani de la nașterea farmacistului sas **Frank Andreas** și 115 ani de la moarte (**†13/26.09.1900, Brașov**).

În 1849 a cumpărat spițeria *Trei Rose*, de la Friedrich Traugott Klein, înființată de Paul Roth în anul 1819 în Piața de Flori, căreia îi schimbă denumirea în „Ursu”, mutând-o apoi în strada Patria nr. 14, pe care o conduce cu măiestrie și multă demnitate până în 1897, când o arendează farmacistului Victor Iacobi, iar el se retrage la Brașov. În urma controalelor efectuate de autorități, această farmacie a fost catalogată ca una dintre cele mai bine organizate și dotate din București, având și un laborator de chimie bine utilat și o bogată bibliotecă științifică.

1850 – Andreas Frank a fost ales în prezidiul Gremiului spițeresc, alături de Adolf Steege, ce funcționa ca președinte, iar în toamna aceluiași an a înființat **Asociația asistenților în farmacie**, devenind primul ei președinte [Lipan V., *Andreas Frank (1815-1900) – o viață dăruită farmaciei*, Revista de Istoria Farmaciei nr. 1, Ed. Farmaceutică, București, 2000, 89 p.].

1865, 18 noiembrie, București – A făcut parte din prima Comisie Farmaceutică alături de Alfred Nicolaus Bernath-Lendway și Eduard Julius Rissdörfer.

1870, 4 iulie – A. Frank a făcut parte din Comisia de elaborare a Farmacopeii Române, ediția a II-a (aprobată la 2.01.1874 și pusă în aplicare la 1.04.1874) și a III-a (aprobată/tipărită în 1892 și în vigoare din 1893).

1875, 16 martie – S-a desființat Asociația asistenților în farmacie: biblioteca și capitalul în valoare de 380 lei fiind date în păstrarea lui **A. Frank**, fostul președinte, care după **1880** îi virează în contul Societății Farmaciștilor din România, și după 1899 îi donează Casei de pensii a Asociației generale a corpului farmaciștilor din România.

1875, 8/9 mai – A. Frank a fost numit în Comisia de verificare a titlurilor de proprietate ale farmaciștilor din Muntenia.

1880, 27 martie – A. Frank a făcut parte din *Comitetul central de acțiune* (E.J. Rissdörfer, R. Schmettau, Fr. W. Zürner, T. Witting, P. Grigorescu), nou creat pentru a protesta împotriva îngrădirilor drepturilor farmaciștilor proprietari și a comerțului liber.

1880, 16 septembrie – S-a înființat *Societatea farmaciștilor din România*, primul președinte fiind **A. Frank**.

1895, 18 noiembrie, București – S-a înființat *Clubul farmaciștilor din Capitală*, președinte fiind **A. Frank**. Din anul **1900** se va numi *Cercul farmaciștilor din Capitală*, iar din 1912 *Cercul farmaciștilor din București și județul Ilfov* (fiind recunoscut ca persoană juridică la 31 oct. 1929).

1900, 13 septembrie, Brașov – S-a stins din viață la vârsta de 85 de ani, **A. Frank**, un mare organizator și înfăptuitor al profesiei de farmacist [Maria-Gabriela Suliman, Antoaneta Lucasciuc, *Restituiri istoriografice – farmaciști germani din sec. XVIII-XIX în Țara Românească (II)*, Galenus nr. 87, martie 2015, 71-74].

ANIVERSARE ȘI COMEMORARE

1845, 27 ianuarie, Brașov – 170 de ani de la nașterea farmacistului dr. chimist **Samuel Konya** și 75 de ani de la moarte (**+2.04.1940, București**).

A publicat studii chimice despre apele minerale din Moldova (Slănic Moldova, Văiluța, Bălățești, Strunga, Breazu), razele X (*Despre fotografia după Röntgen*), diferite minerale, rapoarte despre participările sale la nenumărate congrese internaționale. A participat activ la viața științifică a Societății de medici și naturaliști din Iași, a făcut parte din comisiile de redactare a taxei farmaceutice din 1909 și 1918, iar între 1905-1907 din comisia de redactare a Farmacopeei Române, ediția IV-a. A fost membru și vicepreședinte al Societății farmaciștilor din România, membru al Societății germane de chimie, al Societății farmaciștilor din Austria, al Societății de climatologie din România ș.a. Ca membru fondator, a fost ales vicepreședinte al societății anonime *Industria chimico-farmaceutice* din Iași (1919), în mai multe rânduri consilier comunal, membru al Consiliului de igienă și al Camerei de comerț și industrie Iași [Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români, vol. 2, Konya, Samuel*, Ed. Farmaceutică București, 2011, p. 66-68].

ANIVERSĂRI ȘI COMEMORĂRI ALE FARMACIȘTILOR POEȚI

Daniil Scavinschi (1797-1830), **Virgil Huzum (1905-1987)**, **Gabriel Pamfil (1913-1990)**,

Gh. P. Constantinescu-Brazi (1915-?),

Sorin Beiu (1915-?) [Mică antologie a farmaciștilor scriitori **Cicoare** – Culegere de versuri, sub îngrijirea dr. farm. C. Iugulescu, Ilustrație

farm. Gabriela Andrieș-Vlăceanu, București, 1996, 94 p.]

ANIVERSĂRI

1855, Herța, Dorohoi – 160 de ani de la nașterea farm. dr. chimist, conferențiar universitar, mr. (r) **Adolf Urbeanu** (+8.07.1932, București)

1884, aprilie, București – La Spitalul Militar Central a luat ființă Laboratorul de chimie al Serviciului Sanitar al armatei, organizat de Adolf Urbeanu (absolvent din 31 ianuarie 1884 al Școlii superioare de farmacie din București).

1886, 5 mai – „Cu decizia ministerială nr. 1116 Adolf Urbeanu a fost confirmat chimist conducător al Laboratorului de chimie al armatei din București”, până la **1 septembrie 1890**. A fost cunoscut ca unul dintre reputații colaboratori ai revistelor vremii: *Revista Farmaciei*, *Revista Sanitară Militară*, *Buletinul Medical* etc. Studiile sale științifice au vizat analiza

medicamentelor, alimentelor, băuturilor, apelor minerale și potabile etc., cât și a lucrărilor de popularizare și sfaturi igienico-sanitare de prevenire a unor boli sociale (ex. pelagra), cauzate de o alimentație carențială în viața țaranului și a militarului român [Spielman J., Baicu Graziella, *Istoria Științelor Farmaceutice în România, București, Editura Medicală Amaltea, 1994, p. 222, 223, 225, 230, 231, 241*].

1865, 3 iunie, Mediaș – 150 de ani de la nașterea farm. lt. (r) **Wilhelm Graeser** (+8.07.1932, București)

A fost diriginte-arendator al farmaciei *Biserica cu Sfinți* din București (1894-1897), apoi din 1901 proprietar-diriginte al farmaciei *Heliade* din capitală, membru activ al Societății farmaciștilor din România și al Societății *Centrala* [Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români*, vol. 1, *Graeser, Wilhelm*, Ed. Farmaceutică București, 2011, p. 336-337].

1840, 27 martie, Bârlad – 175 de ani de la nașterea farm. magistru **Emil-Emanuel Bruckner** (+ 10.12.1904 Bârlad), întemeietorul familiei omonime de farmaciști și medici.

1865, 5 februarie, Iași – 150 de ani de la nașterea farm. **Arnold Cornelsohn** (+12.04.1943, Galați), dr. chimist cu studii la Berna, chimist-șef al Laboratorului de igienă și chimie al Ministerului de Interne.

1865, 26 februarie, Iași – 150 de ani de la nașterea **Paulinei Cruceanu** (+9.12.1921 București), prima farmacistă din România.

1875, 20 ianuarie, com. Corpadea, comitatul Cluj – 140 de ani de la nașterea farm. mr. (r) **Mihai Șomlea** (+16.12.1943 București), inspector general farmaceutic, membru în Comisia chimico-farmaceutică, membru al *Ligii Culturale*, consilier comunal în Cluj, unde a editat *Buletinul Farmaciei; Poșta Satelor* [Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români*, vol. 2, Ed. Farmaceutică București, 2011, p. 258-261].

1875, 28 februarie, Brașov – 140 de ani de la nașterea farmacistului practician **Aurel Scurtu** (+26.04.1948, Galați), gen. de brigadă onorific în retragere, susținător al vieții farmaceutice profesionale și științifice prin tipărirea *Gazetei Farmaciilor Laboratoarelor și Industriilor Chimice Farmaceutice* și al mai multor ediții ale *Almanahului Hygea. Farmacie. Chimie. Medicină*. [Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români*, vol. 2, Ed. Farmaceutică București, 2011, p. 230-235].

1915, 11 martie, București – 100 de ani de la nașterea dr. farm. **Emil Savopol** (+30.10.1989 București).

A fost un reprezentant de seamă din domeniul cercetării galenice, autor a numeroase cărți, în colaborare: *Manualul farmacistului* (1958); *Medicamente românești* (1964); *Formular farmaceutic* (1968); *Substanțe auxiliare farmaceutice* (1969); *Medicamente injectabile și colire* (1970); *Tehnică Farmaceutică* (1974); *Extracte farmaceutice vegetale* (1977); *Soluții sterile* (1978); *Incompatibilități medicamentoase* (1980) ș.a. [Maria-Gabriela Suliman, Olimpia Sanda, *Dr. Farmacist Emil Savopol (1915-1989)-100 de ani de la naștere*, Galenus nr. 90, iunie-iulie 2015, p. 71-74].

1920, 2 martie, Tecuci – 95 de ani de la nașterea dr. farm. **Constantin Chiriță** (+18.04.2003 București), șef de lucrări la catedra de Chimie organică a Facultății de Farmacie din București.

1925, 17 martie, Corabia – 90 de ani de la nașterea profesorului dr. farm. **Gh. Morait**, șeful Disciplinei de chimie analitică din Facultatea de Farmacie din București (+28.04.2003).

Pedagog înăscut și cercetător cu un larg orizont de cunoaștere în domeniul chimiei, în general, și al analizei chimice, în special, profesorul a avut ca preocupare continuă modernizarea cursurilor teoretice și a metodologiilor de analiză aplicate în lucrările de laborator. A elaborat un număr mare de materiale didactice care constituie o bibliografie de referință pentru specialiști și numeroase promoții de studenți (Controlul analitic cantitativ al medicamentelor (Ed. Medicală, 1977); Analiza medicamentelor – bazele teoretice și practice, în colaborare cu Gh. Ciogolea și C. Baloescu (Ed. Medicală, 1981); Chimie analitică, în colaborare cu L. Roman (Ed. Didactică și pedagogică, 1983); Chimia analitică a medicamentelor (Ed. Techno Media, 2003) și altele). [*Facultatea de Farmacie București – 75 de ani de la înființare 1923-1998, 100 de ani de învățământ superior farmaceutic bucureștean 1898-1998*, Ed. Genicod Ltd., București, 2002].

1925, 18 aprilie, Rădăuți – 90 de ani de la nașterea dr. farm. **Oltea Coșocariu-Băncescu**, cercetătoare în cadrul Stațiunii de cercetări pentru plante medicinale și aromatice Fundulea, coautoare a *Tratatului de plante medicinale și aromatice cultivate*, vol. I (1986), Ed. Academiei R.S.R., care a fost considerat o premieră editorială și științifică, acordându-i-se Premiul Academiei Române **Ion Ionescu de la Brad (28 iunie 1990)** [Maria-Gabriela Suliman, Antoaneta Lucasciuc, *Einmaligkeit eines Handbuchs (Traktat) über kultivierte medizinal und aromatische Pflanzfarben (1986)/ Unicitatea unui Tratat de plante medicinale și aromatice cultivate (1986)*, The 3rd International

Colloquium for the History of Pharmacy, Târgu-Mureș, 26-28 septembrie 2008, p. 100-101].

1925, 6 septembrie, Veles, Macedonia – 90 de ani de la nașterea farm. primar **Chiril (Chiru) Pesici** (+31.05.1999, București)

Licențiat cu calificativul „foarte bine” al Facultății de Farmacie din București (1949), farmacist principal (1967), șef serviciu producție la Fabrica de Medicamente nr. 1 *Tableta* din București (1951-1977), șef al Laboratorului galenic al Oficiului Farmaceutic nr. 1 București (1977-1992), coproprietar și director tehnic-producție al laboratorului de produse medicamentoase *Remedia* (1992-1999), deținător a 10 certificate de inovator; din 1968 redactor al revistei trimestriale *Practica farmaceutică*, sub egida Direcției Generale Farmaceutice din Ministerul Sănătății, redactor de carte la volumul *Comprimate farmaceutice*, Ed. Medicală București, 1972, autor Prof. Dr. Victor Stănescu [Graziella Baicu, *Farmacistul Chiril (Chiru) Pesici și inițiativele sale în tehnologia farmaceutică în România*, Farmacia, vol. L, nr. 1, 2002, p. 88-90].

1925, 28 iulie, Botoșani – 90 de ani de la nașterea farm. primar, cpt. (r) **Mircea D. Tomescu**, poet și prozator (*Scrierile mele – Proză și stihuri*, Ed. Gr. T. Popa, UMF, Iași, 2005; Ediția a II-a, Ed. Bibliotheca Târgoviște, 2006; *Țepe de România și alte întâmplări adevărate*, Târgoviște, 2012).

Face parte din familia celor 4 farmaciști Tomescu: tatăl, Dumitru, col. farmacist (12.05.1896-12.01.1971), șeful Farmaciei și al Laboratorului de chimie al Spitalului Militar Botoșani, unchiul Nicolae, mr. farmacist (01.08.1911-03.01.1997), sora Rodica Aurora D. Tomescu-Cârstea (n. 01.02.1932), farmacist la farmacia Spitalului Militar Central Iași [Elisabeta Amăriuței, *Mircea D. Tomescu, Două generații, patru farmaciști, aceeași familie*, în vol. al IV-lea, Colocviu Internațional de Istoria Farmaciei și a XXIII-a Reuniune națională anuală SRIF, 5-7 iunie 2014, Brăila, p. 42-50]

COMEMORĂRI

†1865 – 150 de ani de la moartea farmacistului **Gaudy Frederic Wilhelm** (n. 1816), unul din pionierii învățământului de farmacologie (farm. Pruzinsky, dr. farm. Constantin C. Hepites, dr. Wertbeimer) de la Școala de Chirurgie condusă de dr. Carol Davila, transformată în Școala Națională de Medicină și Farmacie, unde preda cursul de materia medica și arta de a formula (**1856-1865**).

†1890, Brăila – 125 de ani de la moartea medicului-farmacist **Constantin Hepites** (n. 1802-Mănăstirea Cernica, București). Renumele său este înscris în paginile istoriei farmaciei românești, prin contribuția pe care a avut-o la redactarea primei Farmacopei române (1862) în limba latină și română [Em. Gheorghiu, *Pagini din trecutul farmaciei românești*, Ed. Medicală, București, 1967, p. 94].

1935, 4 ianuarie, Nisa – 80 de ani de la moartea Prof. Univ. Farm. **Mihail Georgescu** (n. 5.03.1864, București), dr. în chimie (Berlin), la Catedra de Farmacie Chimică și Galenică de la Școala superioară de farmacie și la Facultatea de Farmacie din București, decan (1.02.1925-15.02.1927).

A fost membru în Comisia chimico-farmaceutică, în comisia pentru elaborarea Farmacopeei Române, ediția IV-a și în comisia pentru redactarea taxei farmaceutice, intrată în vigoare la 15.07.1926. A publicat articole în reviste de specialitate, ca de ex.: *Analiza nămolului din Lacul Techirghiol luat de la Eforie și de la marginea satului (1900)* [Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români*, vol. 1, Ed. Farmaceutică București, 2011, p. 313-315].

†1935, 12 iunie, Tg. Burdujeni – 80 de ani de la moartea farmacistului german **Rang Carol** (n. 18.07.1858, Iași).

În 1877 se înscrie la Școala superioară de farmacie din București, practica de elev executând-o de la 1 nov. 1877 în farmacia *Apollo* din București și la *Naționala* din Găești, jud. Dâmbovița, ambele conduse de fratele său, Philipp Rang. Susține examenul de asistent, obținând certificatul nr. 191/1881. Stagiul de asistent l-a absolvit în farmacia *Sf. Treime* din Câmpulung/Muscel, (6.02.1881-8.10.1882) și în farmacia *Minerva* din Iași, arendată de Friedrich Paul (15.10.1882-15.04.1883). A fost înrolat în armată și apoi trecut în rezervă la **25 apr. 1885** ca farmacist de batalion. Și-a continuat studiile universitare, timp în care a obținut împământinirea cu decretul regal nr. 3097/11.12.1886, devenind cetățean român. A reintrat în serviciul militar la regimentul 2 Roșiori, apoi de la 1 apr. 1888, în serviciul spitalelor. A obținut licența în farmacie la 6 mai 1889.

1895, 30 august – A fost trecut în rezervă ca farmacist de regiment la divizia III Infanterie și la 13 sept. a înființat farmacia *Carol I* în Tg. Burdujeni, jud. Botoșani.

A fost președinte al *Băncii Populare*, a înființat o fabrică de ape gazoase, a fost membru activ al Partidului Conservator, fiind ales de mai multe ori consilier

comunal, primar la Burdujeni și membru în comisia interimară a județului, instituită la 5 ian. 1926. A fost președinte al *Băncii Populare Burdujeni* și membru al Camerei de comerț din Botoșani [Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români*, vol. 2, Ed. Farmaceutică, Buc., 2011, p. 196-197; Maria-Gabriela Suliman, Antoaneta Lucasciuc, *Restituiri istoriografice – farmaciști germani din sec. XVIII-XIX în Țara Românească (III)*, Galenus, nr. 90, iunie-iulie 2015, p. 55-59].

†**1935, 29 decembrie, Pitești** – 80 de ani de la moartea unui susținător al învățământului farmaceutic, prof. dr. **Ștefan Minovici** (n. 1867).

După un atac cerebral suferit chiar în ziua sa de naștere (27 dec.) a decedat peste 2 zile și a fost înmormântat în cavoul familiei din cimitirul Bellu. În 1937 a fost reînhumat în incinta bisericii *Sf. Ștefan*, ctitorită de el în Morăști, județul Argeș [Lipan V., *Ștefan Minovici, luptător pentru o cauză nobilă*, Ed. Farmaceutică București, 2008, 47 p.].

†**1940, 27 august, București** – 75 de ani de la moartea farmacistului german **Sentner Ferdinand** (n. 28.06.1886, Craiova), în Sanatoriul Diaconeselor din Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 49, la numai 55 de ani. *Acest german cu inimă și simțire românească* a fost regretat de toți cei care l-au cunoscut.

1905 – A absolvit toate clasele liceului *Regele Carol I* din Craiova, cu premiul I și medalia de aur. A făcut practica în farmaciile: *Apollo*, a lui Nicolescu și *Vulturul de Aur* a lui Konteschweller, din Craiova (1906-1907). Între 1907-1911 a studiat la Școala superioară de farmacie din București, pe care a absolvit-o cu diplomă de licență și a îndeplinit funcția de președinte al *Societății Studenților în Farmacie*. La 19 martie 1913 i s-a acordat cetățenia română, apoi a devenit *dirigintele farmaciei Salvarea* din Buzău, care a început să funcționeze din ianuarie 1914. A participat ca ofițer farmacist în campaniile armatei române (1913, 1916-1918), fiind avansat la gradul de locotenent colonel (r) în 1924. Farmacia sa a fost devastată, goliță de medicamente, iar ustensilele au fost duse la Spitalul Gârlași (dec. 1916 – nov. 1918). În tabelul ce cuprindea farmaciile din Buzău (**1919-1920**), la farmacia sa se aflau doar 6 studenți în farmacie, dar nici un asistent. Așa se explică deseale sale solicitări în presa farmaceutică pentru angajarea unui asistent în farmacie.

A activat ca membru marcant al Partidului Poporului condus de Alex. Averescu: a fost ales secretar general în Comitetul județean al acestui partid (5 august 1923);

a fost ales senator, membru în Colegiul Consiliilor locale și județene (iunie 1926). În calitate de președinte ales al Colegiului Farmaciștilor din Buzău a participat la congresele naționale, unde a avut intervenții interesante (**1930-1940**) [Rogoz L.O., Stancu Mihaela Mariana, *Farmacii și farmaciști buzoieni 1838-1949*, Ed. ALPHA MDN, Buzău, 2007; Lipan V., *Dicționar biografic de farmaciști români, Vol. 2*, Ed. Farmaceutică, București, 2011, p. 236-238; Maria-Gabriela Suliman, Antoaneta Lucasciuc, *Restituiri istoriografice – farmaciști germani din sec. XVIII-XIX în Țara Românească (II)*, Galenus, nr. 87, martie 2015, p. 71-74].

†**1945, 25 octombrie, București** – 70 de ani de la moartea farmacistului german, col. (r) **Doctor Michael** (n. 14.08.1868, București).

†**1945, 25 decembrie, Roman** – 70 de ani de la moartea farmacistului, primar al orașului Roman, **Alois Decker** (n. 30.12.1864, Botoșani).

†**1965, 10 iunie, Breaza** – 50 de ani de la moartea profesorului dr. farm. **Gh. P. Pamfil** (n. martie 9/22 1883, com. Vărsătura)

1920, Cluj-Napoca (95 de ani) – A reînființat *Institutul Farmaceutic* și a reorganizat *Farmacia Clinicilor*, care deservea 11 clinici cu 1.000 de paturi.

1930, 1 ianuarie – 30 septembrie, București (85 de ani) – Ca director a creat și organizat primul Institut de cercetări farmaceutice, devenit prin legea sanitară din 14 iulie 1930 *Institutul chimico-farmaceutic*, baza din care s-a constituit mai târziu *Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice (ICCF)* și *Institutul pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetări Farmaceutice (ICSMCF)*, devenit de la 1 ianuarie 1999 *Agenția Națională a Medicamentului (ANM)*, iar din **2010** *Agenția Națională a Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale (ANMDM)*.

1930, 12 octombrie, București (85 de ani) – Primul președinte al Colegiului farmaceutic, a colaborat la întocmirea normativelor legislative din Legea Sanitară privind reglementarea activității farmaceutice din România [Graziella Baicu, *Pamfil, Gheorghe P.*, Enciclopedia marilor personalități, Ed. Geneze, București, 2001, p. 25-28; Popescu H., *Profesori și studenți în Facultatea de Farmacie din Cluj de-a lungul timpului*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2009, p. 187-192].

1938, 1 decembrie – 1941, 1 octombrie – A fost decan al Facultății de Farmacie din București. A militat pentru unificarea profesiei farmaceutice și ridicarea nivelului

ei științific, crearea unei industrii naționale chimico-farmaceutice.

† **1985, 23 aprilie, București** – 30 de ani de la moartea Prof. Dr. Doc. Farm. **Petre Ionescu-Stoian** (n. 14.01.1909). Fondatorul, organizatorul și directorul Institutului pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetări Farmaceutice (ICSMCF), București (1956-1976), a fost una din cele mai memorabile figuri ale vieții științifice și profesionale farmaceutice românești.

† **2005** – 10 ani de la moartea Prof. Dr. Doc. Farm. **Ioan Ciulei (n. 1921)**, șeful catedrei de Farmacognozie

(1975-1991), prodecan al Facultății de Farmacie în mai multe legislaturi, expert ONU.

† **2015, 31 ianuarie** – A murit farm. primar **Vasile Marin** (n. 16.11.1947), care și-a onorat instituțiile unde își avea locul de muncă: ICSMCF (cercetător științific), Direcția Farmaceutică din Ministerul Sănătății (director general înainte și după 1989) sau era membru titular: Societatea de Științe Farmaceutice din România, Colegiul Farmaciștilor din România, Societatea Română de Istoria Farmaciei.

